

СЕКЦІЯ XV. ЕКОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

СУЧАСНИЙ СТАН В ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ВОЛИНИ

Мисквець Ірина Ярославівна

ORCID ID: 0000-0001-9248-4919

канд. географ. наук, доцент, доцент кафедри екології
Луцький національний технічний університет, Україна

Мольчак Ярослав Олександрович

ORCID ID: 0000-0001-5753-8352

Д-р. географ. наук, професор, професор кафедри екології
Луцький національний технічний університет, Україна

Важливим завданням сучасної еколого-економічної системи водокористування є правильне визначення затрат, необхідних для подолання шкідливих наслідків нераціонального водокористування, а також затрат на очистку від забруднення води і повітря, відновлення рослин і тварин і т.д. [1].

Таким чином, економне раціональне використання природних ресурсів здебільшого залежить від комплексної перебудови всієї системи виробництва і споживання. Для визначення у вартісному вираженні величини одночасного збитку, нанесеного природним ресурсам, необхідно використовувати їх економічну оцінку: землі і води, лісу, покладів корисних копалин. Поточні збитки (скорочення випуску продукції, зниження її якості чи зменшення прибутків) можуть бути визначені прямим рахунком. Особливе значення мають екологічні збитки соціального характеру, які можна лише частково виміряти економічними показниками. Не можуть бути економічно вимірними і збитки, нанесені ландшафтам, що погіршують умови відпочинку.

Із вищезазначеного можна зробити висновок, що питання оптимізації водокористування є непростю проблемою. Теоретично стратегію виходу на оптимальну стаціонарну траєкторію задіяння водних ресурсів у виробничий оборот можна сформулювати відповідно до якої вона може характеризуватися як мінімізація інтегрального збитку, отриманого суспільством від незадоволення своїх потреб у воді на всьому шляху до ідеального рівня. Особливе значення має розрахунок того ефекту, який може бути отриманий у результаті затрат з метою попередження чи ліквідації нанесеного збитку.

Сьогодні посилився тиск суспільного виробництва на водні об'єкти за рахунок організованості поверхневого стоку, урбанізації, зміни ландшафтів, інтенсифікації сільського і особливо лісового господарства; забрудненням шкідливих викидів промислового виробництва та інше які створюють обмеженість використання водних ресурсів. В зв'язку з чим еколого-економічні проблеми водокористування і на землях що забруднені Чорнобильською катастрофою, є актуальними. [3]. Суттєвий

науковий вклад у цих питаннях становлять праці вітчизняних та зарубіжних учених географів, екологів, економістів, які присвячені проблемам природокористування та охорони навколишнього середовища в умовах ринкової економіки, реформування земельних, водних, лісових відносин.

У працях М. А. Хвесика, Л. В. Левковської, В. М. Мандзика, О. М. Митрофанової представлено теоретичні питання формування системи інтегрованого управління водними ресурсами в Україні [1,3]. В. К. Хільчевський у своїх працях приділяє увагу перспективним напрямкам формування сучасної парадигми системи управління якістю водних ресурсів та вдосконаленням економічного механізму водокористування і можливістю його імплементації у вітчизняну практику господарювання [4]. Сучасний стан та тенденції розвитку водних ресурсів Волинської області у своїх працях розглядав Я. О. Мольчак. І. Я. Мисковець [2], які здійснили комплексний опис поверхневих вод регіону, досліджували їх гідрологічні та гідрохімічні показники. Деякі екологічні проблеми водних ресурсів у Волинській області описані В. Г. Юровчиком [5].

Сьогодні необхідність використання економічних інструментів для покращення процесу водокористування набуває все більшого значення. Завдяки впровадженню сучасних економіко-правових механізмів оздоровлення водних ресурсів, можна створити необхідні умови виробничої діяльності, при яких водокористуючим суб'єктам було би вигідно дотримуватися водоохоронних вимог, що сприяло зниженню забруднення та його появи. Водні ресурси є суспільним благом, тому необхідно заохочувати збереження природних вод через широкий набір засобів економічного регулювання [5]. У тій мірі, в якій можливо забезпечити поліпшення якості навколишнього середовища шляхом зміни поведінки споживачів і виробників, ці засоби можуть включати: адміністративне регулювання і правову систему, моральне переконання, субсидії і податки на користь охорони вод та інші заходи в галузі видатків. Виникає також потреба у виправленні невдалих політичних рішень, які призвели до реалізації заходів, що завдали шкоди водним системам

Висновки: Розвиток регіону з визначеними оптимальними еколого-економічними стандартами у водокористуванні можливий при встановленні розумного компромісу між масштабами виробництва та кількісним і якісним станом водних ресурсів, які вимагають раціонального сполучення територіального підходу з галузевим (відмічене буде сприяти і забезпечить ефективнішу розробку безпечної структури водокористування).

Список використаних джерел:

1. Левковська Л. В., Мандзик В. М., Митрофанова О. М. Теоретичні засади формування системи сталого водозабезпечення в умовах екологічних обмежень. Економіка природокористування і сталий розвиток. К.: ДУ ІЕПСР НАН України. 2020. № 7 (26). С. 32-39.
2. Мольчак Я. О. Економічні важелі та стимули раціонального водокористування / Я. О. Мольчак, Л. М. Труш, І. Я. Мисковець // зб. Матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених «Економіко-екологічні проблеми сучасності у дослідженнях молодих науковців». Одеса: ОДЕУ, 2017. С. 65-67.
3. Хвесик М. А., Левківська Л. В. Управління водними ресурсами: євроінтегративний вектор. Економіка природокористування і сталий розвиток. К.: ДУ ІЕПСР НАН України. 2019. № 5 (24). С. 6-13.
4. Хільчевський В. К. Основні засади управління якістю водних ресурсів та їхня охорона. К.: ВПЦ «Київський університет». 2015. 154 с.
5. Юровчик В. Г. Екологічні проблеми Волинської області. Проблеми європейської інтеграції і транскордонного співробітництва: зб. Матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк: СЛУ ім. Лесі Українки, 2015. С. 473-479.